

70-річчя

ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАН УКРАЇНИ

Ю. Р. МАЛАШЕНКА

11 вересня виповнилося сімдесят років відомому вченому в галузі мікробіології члену-кореспонденту НАН України Юрію Романовичу Малашенку.

Народився Ю. Р. Малашенко у Києві в родині службовців. Ще юнаком він захоплювався біологією і, мабуть, тому цілеспрямовано пішов навчатися на біологічний факультет Київського університету ім. Т. Г. Шевченка, який успішно закінчив у 1955 р. за фахом «біохімія тварин». Згодом, у 1956 р., закінчив також Московський інститут підвищення кваліфікації лікарів (кафедра патофізіології крові) і у 1955—1958 рр. завідував радіобіологічною лабораторією Інституту переливання крові МОЗ України. З лютого 1958 р. життя Юрія Романовича пов'язане з академічним Інститутом мікробіології і вірусології, де з 1977 р. й донині він очолює відділ.

Юрію Романовичу пощастило вже на початку його наукової діяльності працювати під керівництвом таких видатних українських вчених, як В. О. Беліцер, В. Й. Білай, М. М. Підоплічко, Є. І. Квасников, а пізніше співробітничати з академіками АН СРСР Г. О. Заварзіним і Г. К. Скрябіним, професорами Г. Шлегелем, А. Готшалком, Ю. Овербеком, С. Фукуї, Р. Таеуром та рядом інших науковців світового рівня.

Ю. Р. Малашенко є провідним спеціалістом у багатьох галузях мікробіології. До кола його наукових інтересів входять: теорія систематики мікроорганізмів; регуляція їх метаболізму; біотехнології одержання продуктів мікробного синтезу для нафтовидобувної, хімічної, фармацевтичної промисловості; теоретичні та практичні аспекти технічної біоенергетики (виробництво біогазу, кормів, добрив, створення біоенергетичних установок); математичне моделювання метаболізму мікроорганізмів та участі їх у підтримці гомеостазу різних екологічних ніш біосфери.

Праці Ю. Р. Малашенка започаткували ряд нових напрямів у біології мікроорганізмів і технічній біоенергетиці. Він виділив та охарактеризував нові види мезофільних і термофільних метанотрофних бактерій, офіційний статус яких затверджений Міжнародним комітетом з систематики мікроорганізмів. У співавторстві з В. І. Ляльком описав нове явище — локальне підвищення температури у зонах поверхні Землі над нафтогазовими родовищами за рахунок мікробного окислення вуглеводнів, яке отримало назву «біогеохімічний реактор». Учений встановив феномен росту мікроорганізмів на неростових субстратах (синтаболізм), асиміляцію метанотрофними бактеріями метану геохімічного і біологічного походження та описав глобальні механізми збільшення загальних запасів органічної речовини та енергії у біосфері. Ці нові теоретичні дані розширили знання відносно властивостей живої матерії навколишнього світу і стали фундаментальним внеском у загальну та промислову мікробіологію, а також у технічну біоенергетику.

Фундаментальні й прикладні дослідження, проведені Юрієм Романовичем, одержали широке визнання в Україні та за кордоном. Вони відбиті у 180 вітчизняних та 170 зарубіжних публікаціях, зокрема у семи монографіях. Він одержав 23 авторські свідоцтва і два патенти. Ю. Р. Малашенко — лауреат премії ім. Д. К. Заболотного НАН України.

Протягом багатьох років учений проводить значну науково-організаційну роботу в Міжнародній асоціації мікробіологічних товариств (IUMS) та Асоціації теоретичної і прикладної хімії (ICE), є членом підкомітету IUMS «Білок одноклітинних» (SSCP), а також Національного комітету України з нових та відновлюваних джерел енергії.

Результати роботи Ю. Р. Малашенка представлені на багатьох міжнародних конгресах і симпозіумах в Японії, ФРН, США, Швеції, Канаді, Італії, Англії, Ізраїлі, Угорщині, Росії та ін.

Наукова громадськість щиро вітає Юрія Романовича з ювілеєм, бажає йому міцного здоров'я, довголіття, творчої наснаги та плідної праці на благо України.